

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

P9_TA(2020)0382

Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu (2020/2532(RSP))

(2021/C 445/19)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) i protokół z Kioto do tej konwencji,
- uwzględniając porozumienie przyjęte na 21. Konferencji Stron UNFCCC (COP21) w Paryżu dnia 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),
- uwzględniając strategię UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu z kwietnia 2013 r. i towarzyszące jej dokumenty robocze służb Komisji,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 12 listopada 2018 r. w sprawie wdrażania strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu (COM(2018)0738),
- uwzględniając sprawozdanie Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska w sprawie luki adaptacyjnej z 2018 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640),
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 4 marca 2020 r. dotyczący rozporządzenia ustanawiającego ramy na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie), (COM(2020)0080),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. zatytułowany „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. zatytułowany „Strategia »od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego” (COM(2020)0381),
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) w sprawie globalnego ocieplenia o 1,5 °C, jego 5. sprawozdanie oceniające (AR5) oraz sprawozdanie podsumowujące, a także sprawozdanie specjalne dotyczące zmiany klimatu i gruntów oraz sprawozdanie specjalne dotyczące oceanów i kriosfery w zmieniającym się klimacie,
- uwzględniając sprawozdanie z globalnej oceny różnorodności biologicznej i funkcjonowania ekosystemów opublikowane dnia 31 maja 2019 r. przez Międzyrządową Platformę Naukowo-Polityczną w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IBPES),
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 33/2018 pt. „Zwalczanie pustynnienia w UE – rosnące zagrożenie wymagające intensyfikacji działań”,
- uwzględniając sztandarowe sprawozdanie Globalnej Komisji ds. Przystosowania pt. „Przystosujmy się teraz – Globalne zaproszenie do przywództwa w zakresie odporności na zmianę klimatu”,
- uwzględniając 7.unijny program działań w zakresie środowiska do 2020 r. oraz plany na 2050 r.,
- uwzględniając Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i cele zrównoważonego rozwoju ONZ,

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z 16 stycznia 2020 r. w sprawie 15. posiedzenia Konferencji Stron (COP15) Konwencji o różnorodności biologicznej ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie alarmującej sytuacji klimatycznej i środowiskowej ⁽³⁾,
- uwzględniając oparte na wskaźnikach sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) z 25 stycznia 2017 r. pt. „Zmiana klimatu, skutki i podatność w Europie (2016)”,
- uwzględniając ocenę wskaźników EEA z dnia 2 kwietnia 2019 r. pt. „Straty gospodarcze wynikające z ekstremalnych zjawisk pogodowych w Europie”,
- uwzględniając sprawozdanie EEA z dnia 4 września 2019 r. pt. „Przystosowanie się do zmiany klimatu w sektorze rolnym w Europie”,
- uwzględniając sprawozdanie EEA z dnia 4 grudnia 2019 r. pt. „Środowisko Europy- 2020 – stan i prognozy: proces transformacji w kierunku zrównoważonej Europy”,
- uwzględniając opinię naukową niezależnej Grupy Głównych Doradców Naukowych Komisji Europejskiej z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie przystosowania się do skutków zmiany klimatu dla zdrowia,
- uwzględniając sprawozdanie EEA z 8 września 2020 r. pt. „Zdrowe środowisko – zdrowe życie: jak środowisko wpływa na zdrowie i dobrostan w Europie”,
- uwzględniając przyjęte przez ONZ ramy z Sendai dotyczące ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych w latach 2015–2030,
- uwzględniając dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej ⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody ⁽⁵⁾,
- uwzględniając ramy działań dostosowawczych z Cancún,
- uwzględniając Warszawski Międzynarodowy Mechanizm Strat i Szkód Związanych ze Skutkami Zmian Klimatu,
- uwzględniając dyrektywę 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 września 2015 r. w sprawie dalszych działań w następstwie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Right2Water” ⁽⁷⁾,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 33/2018 pt. „Zwalczanie pustynnienia w UE – rosnące zagrożenie wymagające intensyfikacji działań”,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 25/2018 pt. „Dyrektywa powodziowa – nastąpiły postępy w ocenie ryzyka, jednak wymagana jest poprawa planowania i wdrażania”,
- uwzględniając sprawozdania Komisji pt. „Prognozy skutków gospodarczych zmiany klimatu w sektorach UE na podstawie analizy oddolnej” (PESETA), w szczególności sprawozdania PESETA III i IV z 2018 i 2020 r.,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0015.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0005.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0078.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 177 z 5.6.2020, s. 3.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 288 z 6.11.2007, s. 27.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 316 z 22.9.2017, s. 99.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- uwzględniając pytanie do Komisji w sprawie strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu (O-000075/2020 – B9-0075/2020),
 - art. 136 ust. 5 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
 - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
- A. mając na uwadze, że zaobserwowane zmiany klimatu mają już szeroki wpływ na ekosystemy (w szczególności na różnorodność biologiczną), sektory społeczne i sektory gospodarki (przez pogłębianie nierówności) oraz na zdrowie ludzi; mając na uwadze, że ważne jest, aby zapobiegać występowaniu licznych zagrożeń dla ekosystemów i dzikiej przyrody, często wzajemnie na siebie oddziałujących, takich jak utrata i degradacja siedlisk; mając na uwadze, że skutki zmiany klimatu są nadal rejestrowane na całym świecie, również w UE oraz mając na uwadze, że istnieją kolejne dowody na to, że przyszła zmiana klimatu zwiększy liczbę ekstremalnych zdarzeń związanych z klimatem w wielu regionach UE oraz w państwach trzecich, a także spowoduje masowy napływ nosicieli chorób zakaźnych, co może doprowadzić do ponownego pojawienia się chorób zakaźnych uprzednio wyeliminowanych w UE; mając na uwadze, że przystosowanie się do zmiany klimatu leży nie tylko w interesie gospodarczym UE, lecz jest także niezbędne z punktu widzenia dobrostanu obywateli;
- B. mając na uwadze, że zmiana klimatu w różny sposób wpływa i według prognoz będzie wpływać na państwa członkowskie, regiony i sektory w UE; mając na uwadze, że regiony przybrzeżne i wyspiarskie są szczególnie narażone na skutki zmiany klimatu; mając na uwadze, że zdolności przystosowawcze znacznie różnią się w poszczególnych regionach UE, a zdolności przystosowawcze wyspiarskich i najbardziej oddalonych regionów UE są ograniczone; mając na uwadze, że strategie przystosowawcze powinny również zachęcać do zmian w kierunku zrównoważonego rozwoju na obszarach szczególnie wrażliwych, takich jak wyspy, w oparciu o rozwiązania przyjazne dla środowiska i oparte na zasobach przyrody; mając na uwadze, że region Morza Śródziemnego bardziej ucierpi z powodu śmiertelności ludzi spowodowanej upałem, niedoborem wody, pustynnieniem, utratą siedlisk i pożarami lasów;
- C. mając na uwadze, że rafy koralowe i namorzyny, będące niezbędnymi naturalnymi pochłaniaczami dwutlenku węgla, są zagrożone z powodu zmiany klimatu;
- D. mając na uwadze, że stan gleby jest kluczowym czynnikiem łagodzenia skutków pustynnienia, ponieważ gleba jest największym zbiornikiem węgla i podstawą wszystkich ekosystemów i upraw polowych, a także posiada znaczną zdolność zatrzymywania wody i odgrywa ważną rolę w zwiększaniu odporności społeczeństwa na zmiany środowiskowe;
- E. mając na uwadze, że sektor gospodarki wodnej, rolnictwo, rybołówstwo, leśnictwo oraz lądowa i morska różnorodność biologiczna są wzajemnie powiązane, a także związane ze zmieniającymi się wzorcami użytkowania gruntów i przyrostem ludności; mając na uwadze, że skutki zmiany klimatu w innych częściach świata mogą dotyczyć UE przez swój wpływ na handel, międzynarodowe przepływy finansowe, zdrowie publiczne, migrację i bezpieczeństwo;
- F. mając na uwadze, że ogólne zużycie energii w sektorze wodnym w UE jest znaczne i musi być bardziej wydajne, aby przyczynić się do osiągnięcia celów porozumienia paryskiego i celów klimatycznych UE na 2030 r. oraz osiągnięcia neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla do 2050 r.;
- G. mając na uwadze, że ramowa dyrektywa wodna nie zawiera szczegółowych przepisów dotyczących skutków zmiany klimatu; mając na uwadze, że w komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu Komisja uznała jednak, że należy przywrócić naturalne funkcje wód podziemnych i powierzchniowych;
- H. mając na uwadze, że w budynkach zużywa się około 40 % energii i powstaje 36 % emisji CO₂ w UE oraz że ich gruntowna, w tym gruntowna etapowa renowacja jest kluczowa dla osiągnięcia unijnego celu zerowej emisji gazów cieplarnianych netto do 2050 r.;
- I. mając na uwadze, że według szacunków EEA w latach 1980–2017 ekstremalne zjawiska pogodowe i klimatyczne spowodowały w państwach członkowskich UE-28 straty pieniężne w wysokości 426 mld EUR, a przewidywane koszty szkód spowodowanych zmianami klimatycznymi będą wysokie, nawet jeśli zostanie wdrożone porozumienie paryskie; mając na uwadze, że koszty te należy uwzględnić w ocenie kosztów i korzyści środków, które mają zostać wdrożone; mając na uwadze, że inwestycje odporne na zmianę klimatu mogą ograniczyć niekorzystne skutki zmiany klimatu, a tym samym obniżyć koszty przystosowania się do niej; mając na uwadze, że skutki zmiany klimatu poza UE mogą mieć rozliczne gospodarcze, społeczne i polityczne konsekwencje dla UE, w tym w zakresie handlu, międzynarodowych przepływów finansowych, przemieszczeń spowodowanych zmianą klimatu i bezpieczeństwa; mając na uwadze, że konieczne inwestycje w przystosowanie się do zmiany klimatu nie zostały jeszcze ocenione ani włączone do pozycji wieloletnich ram finansowych dotyczących klimatu;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

- J. mając na uwadze, że zmianę klimatu i jej skutki można znacznie ograniczyć za sprawą ambitnej globalnej polityki łagodzenia zmiany klimatu zgodnej z celem łagodzenia zmiany klimatu zawartym w porozumieniu paryskim; mając na uwadze, że obecne zobowiązania do redukcji emisji nie są wystarczające, aby osiągnąć cele porozumienia paryskiego i spowodują globalne ocieplenie o ponad 3 °C powyżej poziomów z okresu przedindustrialnego;
- K. mając na uwadze, że przystosowanie się do zmiany klimatu jest konieczne do przewidywania obecnych i przyszłych negatywnych skutków zmiany klimatu i radzenia sobie z nimi oraz do zapobiegania krótko-, średnio- i długoterminowym zagrożeniom związanym ze zmianą klimatu, a także do ograniczenia tych zagrożeń; mając na uwadze, że silna strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu ma zasadnicze znaczenie, aby przygotować regiony i sektory podatne na zagrożenia; mając na uwadze, że zbiorowe międzynarodowe starania, między innymi na rzecz zrównoważonego rozwoju, różnorodności biologicznej i zmniejszania ryzyka klęsk żywiołowych, powinny zostać lepiej uwzględnione w nowej strategii;
- L. mając na uwadze, że mechanizmy finansowania działań dostosowawczych w odniesieniu do strat i szkód oraz powodowanych przez klimat przymusowych wysiedleń będą bardziej skuteczne, jeśli kobiety, również te działające na szczeblu lokalnym, będą mogły w pełni uczestniczyć w procesach planowania, podejmowania decyzji i realizacji działań; mając na uwadze, że uwzględnienie wiedzy kobiet, w tym wiedzy kobiet z lokalnych i rdzennych społeczności, może prowadzić do postępów w zarządzaniu klęskami żywiołowymi, zwiększać bioróżnorodność, usprawniać gospodarkę wodną, zwiększać bezpieczeństwo żywnościowe, zapobiegać pustoszeniu, chronić lasy, zapewniać szybkie przejście na technologie energii ze źródeł odnawialnych i wspierać zdrowie publiczne;
- M. mając na uwadze, że zagrożenia dla zdrowia związane ze zmianą klimatu dotkną ludzi, zwłaszcza niektóre grupy szczególnie wrażliwe (osoby starsze, dzieci, osoby pracujące na wolnym powietrzu i osoby bezdomne); mając na uwadze, że zagrożenia te obejmują między innymi wzrost zachorowalności i śmiertelności z powodu ekstremalnych zdarzeń pogodowych (fale upałów, burze, powodzie, pożary) oraz pojawiających się chorób zakaźnych (na których rozprzestrzenianie się, czas występowania i intensywność wpływ mają zmiany temperatury, wilgotności i opadów); mając na uwadze, że zmiany w ekosystemach mogą również zwiększać ryzyko chorób zakaźnych;
- N. mając na uwadze, że według szacunków Światowej Organizacji Zdrowia do 2030 r. przewidywana zmiana klimatu spowoduje około 250 000 dodatkowych zgonów rocznie;
- O. mając na uwadze, że odbudowa ekosystemów, takich jak lasy, łąki, torfowiska i tereny podmokłe, prowadzi do pozytywnych zmian w bilansie dwutlenku węgla w danym systemie użytkowania gruntów i jest zarówno środkiem łagodzącym, jak i przystosowawczym;
- P. mając na uwadze, że inwestowanie w zapobieganie katastrofom ekologicznym może skutecznie poprawić przystosowanie się do zmiany klimatu oraz zmniejszyć częstotliwość i intensywność związanych z klimatem ekstremalnych zdarzeń pogodowych;
- Q. mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem specjalnym IPCC z 2019 r. dotyczącym zmiany klimatu i gruntów ochrona ekosystemów o wysokiej zawartości węgla ma natychmiastowy pozytywny wpływ na zmianę klimatu; mając na uwadze, że pozytywny wpływ renaturalizacji i innych działań związanych z systemami użytkowania gruntów nie jest natychmiastowy;
- R. mając na uwadze, że osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód ma kluczowe znaczenie dla przystosowania się do zmiany klimatu, a stan ekologiczny jednolitych części wód podlega coraz większej presji w wyniku zmiany klimatu;

Uwagi ogólne

1. podkreśla, że cała Unii oraz wszystkie państwa i regiony muszą przystosować się do zmiany klimatu, aby zminimalizować jej negatywne i nieodwracalne skutki, a jednocześnie wdrażać ambitne środki łagodzące, które pozwalają kontynuować działania służące utrzymaniu globalnego ocieplenia poniżej 1,5 °C w porównaniu z poziomem sprzed epoki przemysłowej, w pełni wykorzystać możliwości odpornego na zmianę klimatu wzrostu gospodarczego i zrównoważonego rozwoju oraz zmaksymalizować dodatkowe korzyści łączące się z innymi strategiami i przepisami dotyczącymi środowiska naturalnego; w tym kontekście podkreśla swoje niezachwiane zaangażowanie w realizację globalnego celu przystosowania się do zmiany klimatu określonego w porozumieniu paryskim;
2. dostrzega, że miasta i regiony UE już teraz stoją w obliczu dalekosiężnych negatywnych skutków zmiany klimatu, takich jak ekstremalne opady deszczu, powodzie i susze, oraz że zjawiska te stanowią zagrożenie dla środowiska, gospodarki i bezpieczeństwa lokalnych społeczności i przedsiębiorstw; uważa, że w przyszłej strategii należy odzwierciedlić tę pilną kwestię i zaproponować odpowiednie środki w tym zakresie;
3. sugeruje, aby reaktywny charakter Funduszu Solidarności Unii Europejskiej został uzupełniony proaktywnie planowanym przystosowaniem się do zmiany klimatu, które zmniejszy podatność terytorium UE i jej mieszkańców na tę zmianę przez zwiększenie zdolności przystosowawczych i zmniejszenie wrażliwości;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

4. wyraża poparcie dla Światowej Komisji ds. Adaptacji za zwracanie uwagi na kwestię przystosowania się do zmiany klimatu;
5. apeluje o ponowne i lepsze skupienie uwagi na przystosowaniu się do zmiany klimatu; wyraża w związku z tym zadowolenie, że Komisja przedstawi nową strategię jako kluczowy element polityki klimatycznej UE, i zwraca się do Komisji o bezzwłoczne zaprezentowanie tej strategii; uważa, że jest to okazja, by pokazać, że UE jest światowym liderem w budowaniu globalnej odporności na zmianę klimatu dzięki zwiększonemu finansowaniu, a także promowaniu nauki, usług, technologii i praktyk w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu; uważa, że nowa strategia powinna stanowić integralną część Europejskiego Zielonego Ładu i mieć na celu budowę odpornej UE, tworząc i utrzymując systemy o wysokiej zdolności przystosowawczej i zdolności reagowania w sytuacji szybko zmieniającego się klimatu poprzez stymulowanie rozwoju gospodarczego, ochronę jakości życia i zdrowia publicznego, zapewnienie bezpieczeństwa wodnego i żywnościowego, poszanowanie i ochronę różnorodności biologicznej, przechodzenie na źródła czystej energii oraz zapewnienie sprawiedliwości klimatycznej i społecznej; z zadowoleniem przyjmuje ulepszony system zarządzania adaptacją na podstawie Europejskiego prawa o klimacie;
6. z zadowoleniem przyjmuje przeprowadzoną przez Komisję ocenę strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu z listopada 2018 r. i odnotowuje jej wniosek, że dalekosiężne cele strategii nie zostały w pełni osiągnięte, ale poczyniono postępy we wszystkich jej poszczególnych działaniach; uważa w związku z tym, że cele wyznaczone w nowej strategii muszą być ambitniejsze, aby UE była przygotowana na przewidywane negatywne skutki zmiany klimatu;
7. postuluje, aby przystosowanie się do zmiany klimatu było uwzględniane przy budowie i renowacji istniejącej infrastruktury we wszystkich sektorach oraz w planowaniu przestrzennym, a także apeluje o skuteczną weryfikację pod względem odporności na zmianę klimatu planowania przestrzennego, budynków, wszelkiej odpowiedniej infrastruktury i innych inwestycji, w szczególności w drodze badania ex ante oceniającego, czy projekty są w stanie podołać średnio- i długoterminowym skutkom zmiany klimatu w różnych scenariuszach globalnego wzrostu temperatury, aby dowiedzieć się, czy kwalifikują się one do finansowania unijnego, czy też nie, oraz zagwarantować, że fundusze UE są wydawane efektywnie na długofalowe, zgodne z przepisami klimatycznymi projekty; apeluje o reformę norm i praktyk inżynierskich w całej UE w celu uwzględnienia fizycznych zagrożeń klimatycznych;
8. podkreśla, że zielona infrastruktura wnosi wkład w przystosowanie się do zmiany klimatu przez ochronę kapitału naturalnego, ochronę siedlisk przyrodniczych i gatunków, dobry stan ekologiczny, gospodarkę wodną oraz bezpieczeństwo żywnościowe;
9. ubolewa nad tym, że strategia z 2013 r. nie uwzględniła odpowiednio pilnej potrzeby wdrożenia działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu; z zadowoleniem przyjmuje wzmocnione zarządzanie działaniami adaptacyjnymi w ramach europejskiego prawa o klimacie i apeluje o to, by nowa strategia obejmowała wiążące i wymierne cele zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu państw członkowskich, jak również ustalenie obszarów priorytetowych i potrzeb inwestycyjnych, w tym ocenę zakresu, w jakim inwestycje UE przyczyniają się do zmniejszenia ogólnej podatności Unii na zmiany klimatu, częstszą procedurę przeglądu z jasnymi celami, odpowiednią oceną i wskaźnikami opartymi na najnowszych danych naukowych w celu pomiaru postępów w jej wdrażaniu; uznaje potrzebę ciągłego aktualizowania działań i planów w bezprecedensowo zmieniającym się świecie; w związku z tym wzywa Komisję, aby regularnie dokonywała przeglądu i aktualizacji nowej strategii zgodnie z odpowiednimi przepisami Europejskiego prawa o klimacie;
10. zauważa również, że postępy w realizacji szeregu lokalnych i regionalnych strategii przystosowawczych były bardziej ograniczone niż oczekiwano, a między państwami członkowskimi występują różnice; zachęca państwa członkowskie, aby motywowały regiony i wspomagały je we wdrażaniu planów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i podejmowaniu działań; podkreśla, że w strategiach przystosowawczych powinno się w należyty sposób uwzględniać specyfikę terytorialną i wiedzę lokalną; wzywa Komisję do dopilnowania, aby wszystkie regiony UE, przystosowując się do zmiany klimatu, przygotowały się do przeciwdziałania jej skutkom; w tym kontekście uznaje wartość Porozumienia Burmistrzów, które nasiliło współpracę w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu na szczeblu lokalnym, oraz stałych krajowych wielopoziomowych dialogów dotyczących klimatu i energii przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu; apeluje o zwiększenie roli przystosowania się do zmiany klimatu w Europejskim Pakcie na rzecz Klimatu;
11. podkreśla, że ważne jest zarządzanie fizycznymi zagrożeniami klimatycznymi, i wzywa do włączenia obowiązkowych ocen ryzyka klimatycznego do strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, w tym krajowych planów adaptacji;
12. postuluje, aby mówienia publiczne służyły przykładem, jeśli chodzi o korzystanie z materiałów i usług przyjaznych dla klimatu;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

13. podkreśla, że w nowej strategii należy nadal propagować przystosowanie się do zmiany klimatu w regionach i miastach, na przykład przez promowanie ram prawnych, które wymagają odpowiednich strategii przystosowawczych i monitorowania na szczeblu regionów i miast, po przeprowadzeniu odpowiednich konsultacji z właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i młodzieży, związkami zawodowymi i lokalnymi przedsiębiorstwami, oraz z uwzględnieniem zachęt finansowych, aby pomóc w ich realizacji; podkreśla, że specjalną uwagę należy zwrócić na zwiększenie gotowości i zdolności przystosowawczych najbardziej narażonych obszarów geograficznych, takich jak obszary przybrzeżne, wyspy i regiony najbardziej oddalone, które są szczególnie dotknięte zmianami klimatu powodującymi klęski żywiołowe i ekstremalne zakłócenia pogodowe; ubolewa nad tym, że w strategii Komisji w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu z 2013 r. zdecydowanie zabrakło perspektywy płci, i domaga się perspektywy płci, która w pełni uwzględnia narażenie kobiet i dziewcząt, a także chroni równość płci w uczestnictwie;

14. podkreśla potrzebę usprawnienia współpracy i koordynacji transgranicznej w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, a także szybkiego reagowania na klęski klimatyczne; w tym kontekście wzywa Komisję, aby wspierała państwa członkowskie w dzieleniu się wiedzą i najlepszymi praktykami dotyczącymi różnych działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu na szczeblu regionalnym i lokalnym;

15. podkreśla, że państwa członkowskie, regiony i miasta muszą budować zdolności przystosowawcze, aby zmniejszyć podatność na zagrożenia i osłabić społeczne skutki zmiany klimatu; wzywa Komisję i agencje UE, aby zadbały o niezbędne budowanie zdolności i szkolenia oraz zapewniły ramy właściwej wymiany informacji i najlepszych praktyk między władzami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi;

16. podkreśla, że strategie przystosowawcze powinny również zachęcać do zmiany modelu na obszarach szczególnie narażonych, takich jak wyspy, w oparciu o rozwiązania przyjazne dla środowiska i oparte na zasobach przyrody, oraz powinny zwiększać samowystarczalność, aby zapewnić lepsze warunki życia, w tym zrównoważone i lokalne praktyki w rolnictwie i rybołówstwie, zrównoważoną gospodarkę wodną, większe wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych itp., zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju, z myślą o wzmocnieniu odporności i ochronie ekosystemów;

17. zwraca uwagę na dalszą potrzebę mapowania skutków zmiany klimatu, na przykład w przypadku występowania zagrożeń naturalnych; z zadowoleniem przyjmuje zatem rozpoczęty już projekt unijnego Obserwatorium Zmiany Klimatu i Zdrowia Climate-ADAPT i zachęca Komisję, aby nadal rozwijała i rozszerzała projekt na kolejne sektory;

18. podkreśla ważne synergie i potencjalne kompromisy między łagodzeniem zmiany klimatu i przystosowaniem się do niej; podkreśla, że w ocenie obecnej strategii przystosowania się do zmiany klimatu wskazano, iż w strategiach politycznych i planach należy dalej kłaść nacisk na związek między przystosowaniem się do zmiany klimatu a jej łagodzeniem; zauważa, że synergiczne podejście do tych zagadnień ma zasadnicze znaczenie ze względu zarówno na pilny charakter kryzysu klimatycznego i środowiskowego, jak i potrzebę ochrony zdrowia ludzkiego i wzmocnienia odporności systemów ekologicznych i społecznych, przy zapewnieniu, że nikt nie zostanie pominięty; podkreśla, że chociaż wspólne wysiłki są niezbędne do skutecznych działań w zakresie łagodzenia zmiany klimatu ze względu na jej globalny charakter transgraniczny, szczególną uwagę należy również zwrócić na skutki zmiany klimatu i koszty przystosowania się dla każdego regionu, zwłaszcza dla tych regionów, które stoją przed podwójnym wyzwaniem, jakim jest udział w globalnych działaniach łagodzących, a jednocześnie ponoszenie coraz większych kosztów przeciwdziałania skutkom zmiany klimatu;

19. uważa, że negatywne skutki zmiany klimatu mogłyby potencjalnie przewyższyć zdolności przystosowawcze państw członkowskich; w związku z tym jest zdania, że państwa członkowskie i Unia powinny współpracować, aby zapobiegać stratom i szkodom związanym ze zmianą klimatu, minimalizować je i usuwać, jak przewidziano w art. 8 porozumienia paryskiego; uznaje potrzebę dalszego rozwijania środków zaradczych dotyczących strat i szkód;

20. uznaje, że skutki zmiany klimatu mają charakter transgraniczny i wpływają na przykład na handel, migrację i bezpieczeństwo; wzywa zatem Komisję, aby dopilnowała, żeby nowa strategia była całościowa i obejmowała cały zakres skutków zmiany klimatu;

21. podkreśla, że UE musi być gotowa na wysiedlenia wywołane zmianą klimatu, i uznaje potrzebę podjęcia odpowiednich działań w celu ochrony praw człowieka przysługujących ludności zagrożonej skutkami zmiany klimatu;

Rozwiązania oparte na zasobach przyrody i zielona infrastruktura

22. przypomina, że zmiana klimatu i jej skutki dotyczą nie tylko ludzi, ale wpływają też na różnorodność biologiczną oraz ekosystemy morskie i lądowe, oraz że według przełomowego sprawozdania IPBES zmiana klimatu jest obecnie trzecim pod względem ważności bezpośrednim czynnikiem powodującym utratę różnorodności biologicznej na świecie,

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

a zrównoważone źródła utrzymania będą miały żywotne znaczenie dla złagodzenia niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny i przystosowania się do niej; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie, by zadbały o większą spójność między wdrażaniem środków przystosowawczych i środków ochrony różnorodności biologicznej wynikających ze strategii na rzecz bioróżnorodności 2030;

23. zachęca do rozwoju prawdziwie spójnej i odpornej transeuropejskiej sieci przyrodniczej złożonej z korytarzy ekologicznych, aby zapobiec izolacji genetycznej, umożliwić migrację gatunków oraz utrzymać i wzmocnić zdrowe ekosystemy, a jednocześnie umożliwić rozwój tradycyjnej, lecz odpornej na zmiany klimatu infrastruktury;

24. podkreśla, jak ważne jest stosowanie zrównoważonych rozwiązań w zakresie przystosowania się opartych na zasobach przyrody oraz ochrona i odbudowa ekosystemów morskich i lądowych, które mogą jednocześnie przyczynić się do złagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, ochrony różnorodności biologicznej i przeciwdziałania różnego rodzaju zanieczyszczeniom; apeluje o uwzględnienie w nowej strategii ambitnych planów działania na rzecz większego wykorzystania takich rozwiązań, przy zapewnieniu odpowiedniego finansowania, w tym z WRF, InvestEU i Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, oraz proponuje zbadanie portfeli dostępnych produktów finansowych i poprawę warunków finansowania, aby zaradzić obecnej nieoptymalnej sytuacji inwestycyjnej; apeluje ponadto o właściwe wykorzystanie programu LIFE, aby mógł działać jako katalizator innowacji w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i stać się przestrzenią, w której można eksperymentować, opracowywać i pilotować rozwiązania służące budowaniu odporności Unii na zagrożenia klimatyczne;

25. podkreśla potrzebę oceny i dalszego wykorzystania potencjału lasów, drzew i zielonej infrastruktury do celów przystosowania się do zmiany klimatu i świadczenia usług ekosystemowych, takich jak sadzenie drzew na obszarach miejskich, które – oprócz innych korzyści, takich jak poprawa jakości powietrza – mogą niwelować ekstremalne temperatury; apeluje o sadzenie większej liczby drzew w miastach, o wsparcie zrównoważonej gospodarki leśnej oraz o zintegrowane podejście do pożarów lasów, obejmujące między innymi odpowiednie przeszkolenie strażaków zaangażowanych w walkę z tymi pożarami, aby chronić lasy UE przed niszczeniem spowodowanym ekstremalnymi zjawiskami klimatycznymi; podkreśla, że wszystkie środki dostosowawcze dotyczące ponownego zalesiania i rolnictwa powinny opierać się na najnowszej wiedzy naukowej i być wdrażane z pełnym poszanowaniem zasad ekologicznych;

26. zwraca uwagę, że zidentyfikowanie obszarów leśnych, które pozostały najbliższe naturalnemu stanowi i dlatego powinny być objęte szczególną ochroną, było jednym z priorytetów drugiego unijnego programu działań w zakresie środowiska z 1977 r.; ponadto zauważa, że chociaż nie podjęto jeszcze żadnych działań, UE nadała również priorytetowe znaczenie tej kwestii w strategii na rzecz bioróżnorodności 2030; wzywa Komisję, aby dostosowała przyszłą strategię UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu do celów unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności, w szczególności do ścisłej ochrony wszystkich lasów pierwotnych oraz do celów ich ochrony i odtworzenia;

27. podkreśla rolę nienaruszonych ekosystemów leśnych⁽⁸⁾ w przewyżczeniu środowiskowych czynników stresogennych, w tym zmian klimatu, dzięki nieodłącznym właściwościom umożliwiającym im maksymalizację zdolności przystosowawczych i obejmującym ewolucyjne linie rodowe, które są wyjątkowo przystosowane do przetrwania dużych sezonowych zmian temperatury i zaburzeń na poziomie krajobrazu;

28. podkreśla, że istnieje kilka technologii umożliwiających przesadzanie drzew; rozumie, że w niektórych przypadkach prace budowlane prowadzone w miastach mogą wiązać się z niszczeniem terenów zielonych, i wspiera w tym kontekście przesadzanie drzew i dawanie im w ten sposób nowego życia w nowych, dobrze zaprojektowanych miejscach;

29. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zaliczenia zielonej infrastruktury do kategorii infrastruktury krytycznej do celów programowania, finansowania i inwestycji;

30. zauważa, niektóre elementy zielonej infrastruktury także źle znoszą duże upały i inne warunki stresowe, i aby umożliwić im nie tylko fizyczne, ale także fizjologiczne działanie chłodzące, musimy zapewnić im dogodne warunki, głębę i wilgoć do życia na obszarach miejskich; w związku z tym podkreśla rolę właściwego ekologicznego planowania przestrzeni miejskiej, uwzględniającego potrzeby różnych elementów zielonej infrastruktury, a nie tylko potrzebę sadzenia drzew;

31. uznaje rolę oceanów w przystosowaniu się do zmiany klimatu oraz podkreśla potrzebę wspierania i promowania zdrowych i odpornych mórz i oceanów; przypomina, że w sprawozdaniu specjalnym IPCC pt. „Oceany i kriosfera w zmieniającym się klimacie” stwierdzono, że mechanizmy klimatyczne zależą od zdrowia ekosystemów oceanicznych

⁽⁸⁾ Watson, J. E. M. et al.: „The exceptional value of intact forest ecosystems” [Wyjątkowa wartość nienaruszonych ekosystemów leśnych], *Nature, Ecology and Evolution* [Natura, ekologia i ewolucja], Vol. 2, No 4, Macmillan Publishers Limited, Londyn, 2018.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

i morskich, na które wpływa obecnie globalne ocieplenie, zanieczyszczenia, nadmierne eksploatowanie różnorodności biologicznej mórz, zakwaszanie, odtlenianie i erozja obszarów przybrzeżnych; podkreśla, że IPCC zwraca także uwagę, że oceany stanowią część rozwiązania mającego na celu łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do jej skutków, oraz podkreśla konieczność redukcji emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczenia w ekosystemach, a także zwiększenia naturalnych pochłaniaczy dwutlenku węgla;

32. zaznacza, że degradacja ekosystemów przybrzeżnych i morskich zagraża fizycznemu, ekonomicznemu i żywnościowemu bezpieczeństwu społeczności lokalnych oraz zasobom globalnych przedsiębiorstw, i osłabia zdolność tych ekosystemów do zapewniania krytycznych usług ekosystemowych, takich jak żywność, składowanie dwutlenku węgla, wytwarzanie tlenu, a także do wspierania opartych na zasobach przyrody rozwiązań na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu;

33. ostrzega, że niektóre strefy przybrzeżne mogą znajdować się pod ogromną presją ze względu na podnoszenie się poziomu mórz i wnikanie słonych wód zarówno do przybrzeżnych warstw wodonośnych wykorzystywanych do poboru wody pitnej, jak i do kanalizacji, a także z powodu ekstremalnych warunków pogodowych, które mogą mieć takie konsekwencje jak zniszczenie upraw, zanieczyszczenie jednolitych części wód, uszkodzenie infrastruktury i przymusowe wysiedlenie; zachęca do rozwoju zielonej infrastruktury w miastach przybrzeżnych, które na ogół znajdują się w pobliżu terenów podmokłych, w celu zachowania różnorodności biologicznej i ekosystemów przybrzeżnych, a także w celu umocnienia zrównoważonego rozwoju gospodarki, turystyki i krajobrazów przybrzeżnych, które również pomagają w poprawie odporności na zmianę klimatu na tych wrażliwych obszarach, które są w szczególności dotknięte problemem podnoszenia się poziomu mórz;

34. wspiera inicjatywy, w tym opracowywanie strategii miejskich i lepsze planowanie przestrzenne, mające na celu wykorzystanie potencjału dachów i innej infrastruktury, takiej jak parki, ogrody miejskie, zielone dachy i ściany, urządzenia filtrujące powietrze, chodniki chłodzące, beton przepuszczalny i inne środki, które mogą przyczynić się do obniżenia wysokich temperatur w mieście, retencji i ponownego wykorzystania wody oraz produkcji żywności, przy jednoczesnym ograniczeniu zanieczyszczenia powietrza, poprawie jakości życia w miastach, zmniejszeniu zagrożenia dla zdrowia ludzi i ochronie różnorodności biologicznej, w tym zapylaczy; uważa, że infrastruktura, taka jak drogi, parkingi, tory kolejowe, systemy zasilania, systemy odwadniania itp., musi być odporna na zmianę klimatu i utratę różnorodności biologicznej;

35. przyznaje, że przeprowadzane przez organy publiczne oceny wpływu planów zagospodarowania przestrzennego i rozwoju obszarów miejskich na system wodny mogłyby dać organom odpowiedzialnym za planowanie niezbędne wskazówki dotyczące sposobów budowania, które nie powodują problemów dla systemu wodnego; wzywa państwa członkowskie, aby uwzględniły te oceny w swojej polityce; apeluje do państw członkowskich, aby opracowały mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zgodnie z art. 6 dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, z myślą o ograniczeniu oddziaływania powodzi;

36. przypomina, że zmiana klimatu ma wpływ zarówno na ilość wody, jak i na jej jakość, ponieważ niższy przepływ w jednolitych częściach wód oznacza mniejsze rozcieńczenie szkodliwych substancji, które stanowią zagrożenie dla różnorodności biologicznej, zdrowia ludzi i zaopatrzenia w wodę pitną; apeluje o lepsze gospodarowanie zasobami wodnymi na obszarach miejskich i wiejskich, w tym o stworzenie zrównoważonych systemów odwadniania przez lepsze planowanie przestrzenne, które zabezpieczy i przywróci naturalne systemy przepływowe, a także o środki na rzecz naturalnej retencji wody, aby pomóc w ograniczeniu powodzi i susz, ułatwić zasilanie wód gruntowych oraz zapewnić dostępność zasobów wodnych do produkcji wody pitnej; podkreśla, że środki przystosowawcze w zakresie gospodarki wodnej powinny być zgodne ze środkami na rzecz umocnienia zrównoważonego charakteru rolnictwa o obiegu zamkniętym, wsparcia transformacji energetycznej oraz ochrony i odtwarzania ekosystemów i różnorodności biologicznej; apeluje w związku z tym o ścisłe powiązanie między przyszłym Planem działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby a nową Strategią UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu;

37. wzywa państwa członkowskie i Komisję do pełnego wdrożenia dyrektywy 2000/60/WE ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, poprawiającej jakość wód w górnym biegu rzeki; zauważa, że środki mające na celu zatrzymanie i pobór wody z jednolitych części wód w górnym biegu mają wpływ na jednolite części wód w dolnym biegu, również między granicami, co może utrudniać rozwój gospodarczy obszarów położonych w dolnym biegu rzeki i ograniczać dostępność zasobów wody pitnej; wzywa do przyjęcia spójnych środków politycznych na poszczególnych obszarach, aby przyczynić się do osiągnięcia co najmniej dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód w UE, a także podkreśla kluczowe znaczenie zapewnienia przepływu ekologicznego zgodnego z ramową dyrektywą wodną oraz znacznej poprawy łączności ekosystemów słodkowodnych;

38. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dalszego promowania ponownego wykorzystania wody, aby zapobiec konfliktom między różnymi sposobami wykorzystania wody, a jednocześnie zapewnić wystarczającą dostępność zasobów wodnych do produkcji wody pitnej, co jest niezbędne do realizacji prawa człowieka do dostępu do wody;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

39. zwraca uwagę na wysokie zużycie energii w sektorze wodnym; wzywa Komisję do rozważenia energooszczędnych środków i możliwości wykorzystania oczyszczonych ścieków jako „dostępnego na miejscu” źródła energii odnawialnej; zauważa, że obecna dyrektywa dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych nie została zmieniona od czasu jej przyjęcia w 1991 r.; wzywa Komisję do przeglądu dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, aby zapewnić jej korzystny wpływ na osiągnięcie unijnych celów klimatycznych i środowiskowych;

Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i spójność

40. podkreśla potrzebę włączenia kwestii przystosowania się do zmiany klimatu do głównego nurtu wszystkich odnośnych polityk UE na rzecz bardziej zrównoważonej przyszłości i zmaksymalizowania tych korzyści, w takich dziedzinach jak rolnictwo i produkcja żywności, leśnictwo, transport, handel, energia, środowisko, gospodarka wodna, budynki, infrastruktura, polityka przemysłowa, morska i polityka rybołówstwa, a także polityka spójności i rozwój lokalny, a także polityka społeczna, a także potrzebę zapewnienia spójności innych inicjatyw Europejskiego Zielonego Ładu ze środkami przystosowania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia;

41. wzywa Komisję do dokonania dogłębnej oceny wpływu na klimat i środowisko wszystkich odnośnych wniosków ustawodawczych i budżetowych oraz do zapewnienia ich pełnej zgodności z celem ograniczenia globalnego ocieplenia do poziomu poniżej 1,5 °C;

42. ubolewa nad tym, że w latach 2014–2020 dopuszczono w polityce UE dotacje szkodliwe dla klimatu i środowiska, co przyczyniło się do zmniejszenia odporności ekosystemów UE; apeluje, by przepisy obowiązujące we wszystkich obszarach polityki zapobiegały takiemu wykorzystaniu zasobów publicznych;

43. wzywa Komisję, aby przyjęła ambitne podejście do nadchodzącej fali renowacji i przyjęła odpowiednie inicjatywy zapewniające etapowe i dogłębne renowacje z silnym naciskiem na opłacalność; z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście ambitny cel przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen, aby stworzyć „europejski Bauhaus” skupiający inżynierów, architektów i innych specjalistów z sektora budowlanego, który podkreśliła ona w orędziu o stanie Unii ogłoszonym 16 września 2020 r. w Parlamencie Europejskim;

44. apeluje, aby nowa strategia była spójna z globalnymi działaniami i porozumieniami, takimi jak porozumienie paryskie, cele zrównoważonego rozwoju oraz Konwencja o różnorodności biologicznej; zwraca się do Komisji o określenie w nowej strategii działań promujących i ułatwiających przystosowanie się do zmiany klimatu poza UE, w szczególności w krajach najsłabiej rozwiniętych i małych państwach wyspiarskich, które są najbardziej dotknięte zmianą klimatu i podnoszeniem się poziomu mórz, a także o zwiększenie pomocy technicznej i wymiany najlepszych praktyk z krajami rozwijającymi się w ramach działań zewnętrznych tej instytucji;

45. apeluje, aby nowa strategia przystosowania się do zmiany klimatu promowała i rozwijała rozwiązania przystosowawcze z państwami trzecimi, zwłaszcza w tych częściach świata, które są najbardziej podatne na zmianę klimatu i najbardziej nią dotknięte; podkreśla ponadto potrzebę skutecznego i ukierunkowanego budowania zdolności w krajach rozwijających się, rozpowszechniania technologii przystosowania się do zmiany klimatu oraz odpowiedzialności w całym łańcuchach dostaw;

46. wzywa Komisję do odpowiedniego i szybkiego zajęcia się problemem pustynnienia i degradacji gleby, który dotyczy już większości państw w Unii i stał się jedną z najbardziej widocznych konsekwencji zmiany klimatu, oraz do opracowania metodyki i wskaźników służących ocenie zasięgu tych zjawisk; podkreśla również potrzebę zajęcia się problemem zasklepienia gleby; przypomina ustalenia wynikające ze sprawozdania specjalnego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego zatytułowanego „Zwalczanie pustynnienia w UE: – rosnące zagrożenie wymagające intensyfikacji działań”, w szczególności potrzebę poprawy ram prawnych UE dotyczących gleby, intensyfikacji działań na rzecz wypełnienia zobowiązania podjętego przez państwa członkowskie do osiągnięcia neutralności degradacji gleby w UE najpóźniej do 2030 r., a także potrzebę dokładniejszego zajęcia się podstawowymi przyczynami pustynnienia, w szczególności intensywnymi niezrównoważonymi praktykami rolniczymi; ubolewa nad brakiem konkretnej europejskiej polityki i działań w tym zakresie; wzywa zatem Komisję do przedstawienia unijnej strategii na rzecz zwalczania pustynnienia w ramach strategii adaptacyjnej; apeluje o zapewnienie wystarczających funduszy na zwalczanie pustynnienia i degradacji gleby;

47. uznaje, że oddziaływanie zmiany klimatu nie wszędzie jest takie samo oraz że niekorzystne skutki będą się różnić nie tylko w poszczególnych państwach członkowskich, ale – co więcej – także między regionami, co będzie miało wpływ na ich zapotrzebowanie na środki przystosowawcze; wzywa w związku z tym Komisję do sporządzenia wskazówek dla państw członkowskich i regionów, aby pomóc im w jak najskuteczniejszym ukierunkowaniu środków przystosowawczych;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

48. podkreśla konieczność poprawy przygotowania i zdolności przystosowawczych obszarów geograficznych o dużym narażeniu do zmiany klimatu, takich jak regiony wyspiarskie i najbardziej oddalone regiony UE;
49. uznaje, że niekorzystne skutki zmiany klimatu dotkną w szczególności ubogie i defaworyzowane grupy społeczne ze względu na ich zazwyczaj bardziej ograniczone zdolności przystosowawcze i większą zależność od zasobów wrażliwych na zmianę klimatu; podkreśla, że starania na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu muszą uwzględniać powiązanie między zmianą klimatu a różnorodnymi społeczno-ekonomicznymi źródłami podatności na nią, w tym ubóstwem i różnicami w traktowaniu kobiet i mężczyzn;
50. apeluje o wzmocnienie systemów ochrony socjalnej w celu ochrony najbardziej narażonych regionów i osób przed negatywnymi skutkami zmiany klimatu, a także o wskazywanie narażonych grup podczas kształtowania sprawiedliwej polityki przystosowywania się do zmiany klimatu na wszystkich właściwych szczeblach sprawowania rządów;
51. podkreśla, że środki przystosowawcze należy wybrać na podstawie wielokryteriowej analizy pod kątem wydajności, skuteczności, kosztów finansowych, spójności z kwestią łagodzenia, perspektywy urbanistycznej itp.; wzywa Komisję do opracowania definicji odporności na zmianę klimatu jako sposobu na zapewnienie skuteczności i adekwatności wszystkich środków;
52. zwraca uwagę na ryzyko nieprawidłowego przystosowania się do zmiany klimatu i związane z tym koszty; dlatego wzywa Komisję, aby w oparciu o przewidywane skutki opracowała wskaźniki, które pozwolą ustalić, czy Unia osiąga cele w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu;
53. zachęca do opracowywania wspólnych metod i podejść w odniesieniu do monitorowania i oceny skuteczności działań przystosowawczych, a jednocześnie do uznania, że skutki zmiany klimatu i środki przystosowawcze są specyficzne dla warunków lokalnych i zależne od kontekstu;

Finansowanie

54. wzywa do zwiększenia finansowania na wszystkich szczeblach sprawowania rządów oraz do mobilizacji publicznych i prywatnych inwestycji w przystosowanie się do zmiany klimatu; przypomina swoje stanowisko wzywające do uwzględnienia w WRF na lata 2021–2027 i w Europejskim Instrumencie na rzecz Odbudowy celu w zakresie wydatków związanych z klimatem na poziomie 30 % i celu w zakresie wydatków związanych z różnorodnością biologiczną na poziomie 10 %, co powinno przyczynić się zarówno do złagodzenia zmiany klimatu, jak i przystosowania się do niej; wzywa do uznania odporności na zmianę klimatu za jedno z kluczowych kryteriów we wszystkich odpowiednich funduszach UE; uważa, że Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), jako bank klimatyczny, powinien również finansować środki służące przystosowaniu się do zmiany klimatu⁽⁹⁾; wzywa EBI, aby z uwagi na to właściwie zapewniał unijne finansowanie na przystosowanie się do zmiany klimatu oraz zobowiązał się do zwiększenia poziomu ambicji w tej kwestii w planie działania dotyczącym banku klimatycznego, a także apeluje o zwiększenie zachęt dla MŚP, które mogą odgrywać kluczową rolę w opracowywaniu innowacyjnych zrównoważonych rozwiązań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu; podkreśla, że kolejne WRF i Fundusz Odbudowy nie powinny prowadzić ani do zwiększenia presji na ekosystemy, ani do ograniczenia łączności między nimi czy do ich nadmiernego eksploataowania, ponieważ tylko zrównoważone korzystanie z dóbr przyrody umożliwi Unii przystosowanie się do niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny i jej złagodzenie⁽¹⁰⁾; apeluje, aby przeznaczać odpowiednie wsparcie finansowe na realizację celów ochrony i odtwarzania określonych w unijnej strategii na rzecz różnorodności biologicznej; podkreśla, że finansowanie przystosowania się do zmiany klimatu musi mieć inkluzywny charakter i uwzględniać aspekt płci;
55. ubolewa nad faktem, że w unijnej metodyce monitorowania finansowania działań na rzecz klimatu nie rozróżnia się złagodzenia zmiany klimatu od przystosowania się do niej, a środki przeznaczane na działania na rzecz klimatu trudno jest śledzić i ma to bardziej charakter narzędzia rozliczeniowego niż rzeczywistego wsparcia planowania polityki; apeluje, aby system przeznaczania środków na klimat był dostosowany do określonej polityki i obejmował kryteria monitorowania umożliwiające porównywanie funduszy UE z rozróżnieniem między złagodzeniem zmiany klimatu a przystosowaniem się do niej we wszystkich instrumentach budżetowych UE;
56. zachęca do lepszego wykorzystania Funduszu Solidarności Unii Europejskiej jako mechanizmu finansowania „lepszej odbudowy”, który również przewiduje zachęty do działań na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu i planowania perspektywicznego;
57. przyznaje, że przystosowanie się do zmiany klimatu wiąże się z pewnymi kosztami; zauważa jednak, że spodziewane koszty niepodjęcia działań będą znacznie wyższe; podkreśla znaczenie inwestycji w przystosowanie się do zmiany klimatu, ponieważ oprócz ratowania życia i ochrony środowiska działania zapobiegawcze mogą być bardziej

⁽⁹⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie konkluzji z nadzwyczajnego posiedzenia Rady Europejskiej w dniach 17–21 lipca 2020 r., teksty przyjęte P9_TA(2020)0206.

⁽¹⁰⁾ IPBES, Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services [Sprawozdanie z oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych na świecie, 2019 r.

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

opłacalne; podkreśla zasadę zapobiegania i wzywa Komisję do opracowania podejść zapewniających, by koszty wynikające z niepodjęcia działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu nie były przenoszone na ogół społeczeństwa, oraz do egzekwowania zasady „zanieczyszczający płaci” przez nakładanie na zanieczyszczających obowiązków w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu; wzywa UE i państwa członkowskie do dopilnowania, by inwestycje publiczne były odporne na zmianę klimatu i jednocześnie do zachęcania do ekologicznych, zrównoważonych inwestycji prywatnych w celu przyspieszenia zmian systemowych; uważa, że w przyszłej strategii przystosowania się do zmiany klimatu należy wyraźnie wskazać zasadę „nie szkodzić”, zwłaszcza w celu zapobiegania negatywnemu wpływowi na różnorodność biologiczną i nieprzewidywanemu przystosowaniu się;

58. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący rozszerzenia zakresu Funduszu Solidarności Unii Europejskiej na sytuacje nadzwyczajne dotyczące zdrowia publicznego, takie jak pandemie;

Zwiększanie świadomości, wiedza i badania w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu

59. podkreśla znaczenie podnoszenia świadomości na temat skutków zmiany klimatu, takich jak ekstremalne zdarzenia pogodowe, m.in. dla zdrowia i środowiska, oraz na temat potrzeby przystosowania się do zmiany klimatu i związanych z tym korzyści nie tylko wśród decydentów, ale również poprzez odpowiednie i ciągłe działania informacyjne i edukacyjne na wszystkich etapach i we wszystkich dziedzinach życia; w tym kontekście ubolewa nad cięciami budżetowymi w ważnych programach, takich jak Program UE dla zdrowia i Erasmus;

60. stwierdza, że nie tylko nie uzupełniono braków wiedzy w żadnej z priorytetowych dziedzin, ale i pojawiły się nowe braki; wzywa zatem Komisję, aby dalej wskazywała i uzupełniała braki wiedzy również w odniesieniu do sektorów krytycznych z myślą o świadomym podejmowaniu decyzji poprzez dalszy rozwój narzędzi takich jak europejska platforma przystosowania się do zmiany klimatu i Wspólnota Wiedzy i Innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii w dziedzinie klimatu; w tym względzie podkreśla znaczenie lepszej wymiany wiedzy między państwami członkowskimi, która wciąż jest niewystarczająca, oraz lepszej koordynacji w kwestiach takich jak dorzecza międzynarodowe, zabezpieczenia przeciwpowodziowe, przepisy budowlane i budownictwo w potencjalnych strefach wysokiego ryzyka; wzywa Komisję do stworzenia forum analizy i modelowania przystosowania się do zmiany klimatu w celu lepszego wykorzystywania modeli oddziaływania zmiany klimatu i modeli przystosowawczych w kształtowaniu polityki;

61. zwraca uwagę na liczne innowacje, które stanowią podstawę projektów i działań na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu, takich jak rozwój technologii, usługi cyfrowe itp., oraz podkreśla potrzebę wspierania przez UE rozwoju i wdrażania takich inicjatyw;

62. podkreśla znaczenie wspierania badań naukowych i innowacji za pośrednictwem programu „Horyzont Europa” i innych mechanizmów finansowych w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, rozwiązań opartych na zasobach przyrody, zielonych technologii i innych rozwiązań, które mogą pomóc w walce ze zmianą klimatu i ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi; przypomina również o potencjale programu „Horyzont Europa” w zakresie wspierania odporności obywateli UE na zmianę klimatu, przez co przyczynia się on do przystosowania się do zmiany klimatu również poprzez transformację społeczną; w tym kontekście wyraża ubolewanie nad ogromnymi cięciami w budżetach na programy w dziedzinie badań naukowych i innowacji, jak np. „Horyzont Europa”, ponieważ cięcia te zmniejszą konkurencyjność UE pod względem najnowocześniejszych technologii i rozwiązań w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej; przypomina o zasadniczej roli naukowców w przeciwdziałaniu globalnemu ociepleniu i podkreśla w związku z tym znaczenie ścisłej współpracy naukowej między partnerami międzynarodowymi; zauważa, że europejskie partnerstwo innowacyjne w dziedzinie rolnictwa (EPI-AGRI) może być ważnym narzędziem rozwoju nowych technologii i praktyk w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu w systemach rolno-spożywczych;

63. podkreśla, jak ważne jest oparcie środków w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu na najaktualniejszej wiedzy naukowej i najnowszych dostępnych danych; odnotowuje w tym kontekście prace przeprowadzone już w ramach programów UE takich jak COPERNICUS i podkreśla rolę sprawniejszego gromadzenia danych w zapewnianiu jak najbardziej wiarygodnych prognoz; apeluje o zwiększenie nakładów na badania i rozwój w celu znalezienia innowacyjnych rozwiązań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz o ukierunkowanie wsparcia na innowacje cyfrowe, które wykorzystują siłę cyfryzacji do celów zrównoważonej transformacji;

64. uważa, że wpływ zmiany klimatu na zdrowie wzrośnie, a zgodnie ze sprawozdaniem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) dotyczącym zdrowia i zmiany klimatu oraz według Lancet Countdown dopiero teraz zaczyna się brać te skutki pod uwagę; dlatego podkreśla znaczenie dalszego badania wpływu zmiany klimatu na zdrowie ludzkie i wzywa do inwestowania w badania naukowe w tej dziedzinie, do współpracy międzysektorowej w zakresie oceny i monitorowania ryzyka, zwiększenia świadomości i zdolności w sektorze zdrowia, w tym na szczeblu lokalnym, oraz do wymiany najlepszych praktyk i najnowszej wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia ludzkiego wynikających ze zmiany klimatu za pośrednictwem programów UE takich jak „Horyzont Europa” i program LIFE; apeluje, aby zgromadzone dane były częścią składową europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia;

Czwartek, 17 grudnia 2020 r.

65. wzywa Komisję, aby uwzględniła w swojej strategii konieczność dopilnowania, by państwa członkowskie dysponowały odpornymi na zmianę klimatu systemami opieki zdrowotnej zdolnymi do przewidywania konsekwencji zmiany klimatu dla zdrowia, zwłaszcza osób najbardziej narażonych, i do reagowania na te konsekwencje poprzez zaangażowanie w pełni społeczności zajmującej się ochroną zdrowia w opracowywanie instrumentów przystosowania się do zmiany klimatu; podkreśla, że powinno to obejmować programy profilaktyczne, plany dotyczące środków dostosowawczych i kampanie uświadamiające skutki zdrowotne zmiany klimatu, takie jak śmierć, obrażenia, zwiększone ryzyko chorób przenoszonych w żywności i wodzie w wyniku ekstremalnych temperatur, powodzi i pożarów, a także skutki powodowane zakłóceniami ekosystemów stwarzającymi ryzyko chorób, zmieniającymi się sezonami pylenia i alergiami; wzywa Komisję, aby zapewniła też niezbędne zasoby na utrzymanie i dalszy rozwój sieci nadzoru nad chorobami wektorowymi i nadzoru entomologicznego oraz jego właściwe wdrożenie w państwach członkowskich;

Wczesne ostrzeżenie i szybkie reagowanie

66. apeluje, aby w nowej strategii położono większy nacisk na zapobieganie kryzysom i planowanie gotowości, zarządzanie oraz reagowanie w przypadku katastrof, w tym pandemii, z wykorzystaniem wszelkich synergii ze wzmocnionym Unijnym Mechanizmem Ochrony Ludności i z udziałem agencji UE takich jak EEA i Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC); jest zdania, że państwa członkowskie powinny koordynować tworzenie tych planów gotowości z Unijnym Mechanizmem Ochrony Ludności za pośrednictwem Centrum Koordynacji Reagowania Kryzysowego; wzywa Komisję, aby opracowała wytyczne dotyczące sytuacji nadzwyczajnych związanych z upałami w miastach i aby zachęcała państwa członkowskie do dzielenia się najlepszymi praktykami w tym zakresie;

67. wzywa państwa członkowskie, aby na wypadek katastrof klimatycznych takich jak fale upałów, powódzie i susze opracowały odpowiednie plany zapobiegania i szybkiego reagowania uwzględniające specyfikę regionów, np. przygranicznych lub przybrzeżnych, oraz obejmujące mechanizmy działań transgranicznych, które zapewniają wspólną odpowiedzialność i solidarność państw członkowskich i państw trzecich; podkreśla konieczność przyjęcia strategii przystosowawczej dla terytoriów i miast narażonych na konsekwencje zmiany klimatu, opartej na nowym innowacyjnym podejściu ekosystemowym do zapobiegania ryzyku i zarządzania nim, w szczególności poprzez przewidywanie obszarów awaryjnych, obszarów zalewowych, naturalnych zabezpieczeń, a w razie konieczności – zabezpieczeń sztucznych;

68. zwraca się do władz krajowych, regionalnych i lokalnych, aby ustanowiły na czas systemy wczesnego ostrzeżenia i przygotowały odpowiednie narzędzia do reagowania na ekstremalne zdarzenia pogodowe, inne negatywne skutki zmiany klimatu i pandemii;

o

o o

69. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji.
